

2845:20

KUNGL. UNIVERSITETETS BIBLIOTEK

UPPSALA

Landsmålsarkivet

Ångermanland

Gideåsn

Sjölund, Rode. 1930.

Svar på ULMA:s fråga. 19
Nödbröd.

10 bl. 4c

2845:20

Excerptat för Ång. ordreg.

Sagesmän för uppgifter om svagar, husförhållan-
 les under svagar, nödfoder och barkgröt. Ångsmän
 Gidea or.

- B-d = frnt Anna Berglund f. 1863 i Västergidö, Gidea
- B-n = " Ida Bodin f. 1849 i " "
- E-k = f.nämnden. J O Edmark f. 1853 i Svedje "
- K.L. = toys. K Lindkvist f. 1861 i Björna
- L-n = toypark. Kristina Ledin f. 1853 i Göttinge, Gidea
- N-m = " Anna Nordström f. 1849 i Pullnäs "
- N-n = frnt Abr. Nordgren f. 1844 i Västergidö "

Uppsala d. 13. 9. 1930
 Rode Sjölund.

Landsm. Upps. 2845:20
 R. Sjölund, 1930. GIDEA
 ÅNG. (Fgl. 19)

Berättelse om svagar.

2
Ångermanland
Gideå sn

På 1867 sådde man först efter midsommar.
Ån^x (= Gideålv) var körbar, jag tror det var den
^x29 maj, och sen dröjde det länge, innan isen
tinade bort.

u - n

Västergötdj. d. 3.7.1930
Rode Jönlund.

Landsm. Upps. 2845:20
R. Sjölund, 1930. GIDEA
ÅNG. Frgl. 19

Berättelse om svagar.

Ingenmanshus
Gidea 84.
3

På 67 trodde vi det skulle bli slut på värld-
den. Det äskade och blekade så förskräckligt, att
det aldrig någonsin i människans varit värre.
Tre dagar före midnatt fick man se. På
midnattsdagen var lovet som en musösa, så
litet utsprucket var det. De kallade den vä-
ren för långvären (långvoren). Då det ingen spann-
mil fanns, fick man ta bark av tall och tärsk
och mala. Så köpte man litet grovregnjöl och
blandade i, så att det skulle gå att baka av.
Souligi tog björkbark, ty de tyckte den var använd-
re bark (briskig) än tallbarken.

Det gick förfärligt många och tiggade den
tiden. Det fanns inte en dag, då det inte kom
någon.

Än efter kallade de för vitäret (vitare)

Det var som en litet godis. Inte var det mycket
spannmål, men den var så vit och fin. Det är
kunde man spara litet sädeskorn, så att man
kunde ha för kommande år.

L-n

Sunnansjö d. 31. 7. 1930
Rolf Sjölund.

1) säskan - utsida

Landsm. Upps. 2845:20
R. Sjölund, 1930. GIDEA
ÅNG.
Fgl. 19

Periteere om svagar.

5
Angermanland
Gideaån

1867 var första svagåret. De, som hade säe tre da-
gar före midsommar, fick en smula. De, som hade
offer, fick ingenting. Man fick ta lar av grana och
koka och albank och luta och göra mjöl av. Men
nest använde man lallbank (föran). Då det
var skare fram på våren, fick man fåra tre
skogs och skava råmbark, och då det tog slut på
skaren, kvistade man hjörklöv, så att kråken fick
ata. Då snön tog slut, for man på bergen och
letade berguossa.

n-m.

Västergötlands d. 30. 7. 1930

Rode Sjölund

Landsm. Upps. 2845:20

R. Sjölund, 1930. GIDEA

ÅNG.

Fgl. 19

Husförhörskolas under svagären.

6

Angermanland
Gideå Sn.

Sunnans brukade husförhören räkna flera dagar, men under svagären räknade de bara en dag. Då var det bara de gamla, som fick en smörgås, barnen fick gå hem utan. Mamma talade om att hon gick och grät i vägen hem. Litet hade hon ätit innan hon gick hemifrån, och litet fanns det att äta. Men när hon kom hem, hade mormor sparat litet mat åt henne, så att hon fick äta sig mätt.

Det var värst för dem som satt avsidat i skogen, ty för dem fros det bort. Men det fanns somliga som det väckte för.

B-d.

Västergöteborg d. 4. 7. 1930

Rode Sjölund

Landsm. Upps. 2845:20

R. Sjölund, 1930. GIDEÅ
ÅNG.

Frgl. 19

Nödfoder

Angermanland
Gideå sn

På väien, då det var litet ännu äta för kreaturen, begagnades renmossa. Så skavde vi rönn (skav rönn). Den begagnades förresten hela vintern. Det var bättre foder än renmossan. Ty den mjölkade de nog bra, men mjölken blev dålig.

Visa ai, när det var ont om foder, händer de det, ännu korna voro så 'slut' när de stäppes ut på väien, ännu de tramlade i kuller oppe i skogen.

E. k.

Svedje d. 2.7. 1930
Rade Sjölund.

Landsm. Upps. 2845:20
R. Sjölund, 1930 ÅNG.
Frgl. 19.

Nödfoder.

Angermanland
Gideå sn.

Da det led fram på vintern, och varit out om
foder, brukade vi skava rönn (skav rön) och ställa
med. Man for till skogs och färedde rönnar och högg
upp dem i lagom långa stycken. Dessa tog man så
in i köket, och där satte man sig i ring och ska-
lade av barken. Horna blev friska av detta foder.

Da det varit skare om våren på snön, tog sni-
pojarna getterna med sig och for upp i berg och
högg ner granar, som det var lav på. Så fick
getterna äta av den laven. Det tyckte de mycket
om.

B-n

Svedje d. 2. 7. 1930.

Rode Jönlund

Lavbröd.

Angermanland
Gideå sn.

Då det var svagår, tog man lav av granar
och kokade. Därpå ^x torkade man den och malde
till mjöl, varav man bakade. Brödet var all-
deles svart, men smakade g; väist illa.

B-n

Svege d. 1. 7. 1930

Rode Sjölund

Landsm. Upps. 2845:20
R. Sjölund, 1930. GIRNA
Frgl. 19

Barkgröt.

10

Angermanland
Gideå Sn.

När det var svagåren, for pappa till skogs och tog gröntall. Så skrapade han barken på utsidan och torkade den, varefter den slampades i ett halvtunntrå med en tvär skyffel. Därefter for han till kvarn och malde. Mjölet var alldeles brunt. Mamma kokade gröt av det, men den var svår att äta, så hon måste omuta oss för att vi skulle äta den. Hon lovade oss litet bättre gröt efter, bara vi skulle äta av barkgröten först.

U.L.

Svedje d. 3.7.1930.

Rode Sjölund.

Landsm. Upps. 2845:20

R. Sjölund, 1930. GIDEÅ
ÅNG.

Frgl. 19